

DIS Syd önskar God Jul & Gott Nytt År!

DISkutabelt

medlemsblad för Föreningen för
Datorhjälp i släktforskningen, region
syd. DIS Syd.
Utgivningsbevis 21725

Upplaga

2 500 ex, 4 ggr/år

Ansvarig utgivare

Viveca Kristensen

Redaktör

Mats J Larsson, mats@dis-syd.se

Tryck

Mixi Print AB, Olofström

DIS Syd

Porfyrvägen 20, 22478 Lund

Org.nr 846005-7527

Facebook: [https://www.facebook.com/](https://www.facebook.com/ForeningenDISSyd/)

ForeningenDISSyd/

Hemsida: www.dis-syd.se

E-post: info@dis-syd.se

Årsavgift

Helbetalande 70 kr

Familjemedlemskap 35 kr

Medlemsskap i DIS centralt fordras.

Helbetalande 190 kr

Familjemedlemskap 85 kr

Adressändring

Anmäls alltid av medlemmar via:

<http://www.dis.se/sjalvservice> - medlemmar

Annon priser

Helsida 2 000 kr

Halvsida 1 000 kr

Kvartsida 800 kr

Åttondelsida 400 kr

Innehåll i DISkutabelt

- 3 Ordförandens spalt
- 4 Redaktörens spalt, nästa nummer och bilder i detta
- 5 Kopplingar i Disgen 2023 av Torgny Larsson
- 7 Disgen 2023.3 av Bo Lundgren
- 8 Funktionärsträff i DIS Syd av Mats J Larsson
- 8 DIS Syds höstmöte av Mats J Larsson
- 10 DISkutabelt som pdf
- 11 Släktforskning över Øresund av Anders Lindberg, DIS funktionärsträff i Nässjö av Mats J Larsson
- 12 Sveriges Dödbok 9, Annons Hallands släktforskarförening
- 13 DNA-träff - Skogsfinnarna på 1600-talet av L-Å Stenemo, Upptäck Disbyt
- 14 Besök på Nässelfrossan 2023 av Torgny Larsson
- 15 Föreningen Gamla Simbrishamn presenterar sig
- 16 Saxade tips & notiser
- 17 Tomtarnas julklappstips
- 18 DIS Syds program våren 2024
- 20 DIS Syds styrelse, faddrar och övriga funktionärer

Välkommen till DIS Syd

Vi gör din släktforskning enklare

Vi erbjuder våra medlemmar i
Skåne, Blekinge och södra Halland:

- Hjälp och stöd med att använda datorn i släktforskning från vår supportorganisation (faddrar)
- Kurser, träffar och workshops i Disgen, Disbyt, Dispos och Kartor på flera orter i DIS Syd och digitalt
- Intressanta föredrag och trevliga släktforskarkontakter
- DISkutabelt är föreningens medlemsblad som innehåller erfarenheter, tips och föreningsnytt och kommer ut fyra gånger om året
- DIS Syd skickar regelbundet ett nyhetsbrev om aktuella frågor, kommande träffar och utbildningar.

När du blivit medlem i föreningen DIS så bjuds du på första årets medlemskap i DIS Syd. Vi hoppas att du ska fortsätta vara medlem hos oss.

Allt detta får du som medlem i vår förening. Det kostar 70 kr per år, 35 kr för familjemedlemmar och förutsätter att du även är medlem i riksföreningen DIS.

God Jul och Gott Nytt År!

Det verkar som att vi längst söderut i Sverige kommer få en snöig och kall december i år. I skrivande stund är det minus sju grader på sydkusten. Husorganet Ystads Allehanda varnar för iskyla och snöfall med risk för snödrev och trafikproblem i morgon och resten av veckan. Den varningen kan jag gärna vara utan. Men vi får göra det bästa av tillvaron, det finns julpyssel och släktforskning att ägna sig åt.

Vi i styrelsen är sysselsatta med planering av DIS Syds verksamhet år 2024, vilka träffar, utbildningar och andra aktiviteter vi skall ha samt med årsmötet. Dagen för årsmötet är bestämd till *lördagen den 6 april kl. 13*. Platsen för mötet är ännu inte klar, men det blir ett fysiskt möte. Reservera dagen, vi återkommer med mer information. Årsmöte medför också skifte på olika befattningar i styrelse och andra funktionärsposter. *Valberedningen* behöver din hjälp, anmäl ditt intresse eller tipsa om lämpliga personer. Kontaktuppgifter till valberedning och styrelse finns på sista sidan.

Julfirande

När våra förfäder firade jul hade de inte samma tillgång till mat, julpynt och julklappar som idag. Men de upplevde med all säkerhet samma avkoppling och glädje av att umgås med familj, nära och kära som vi gör idag. De flesta jultraditionerna uppstod i slutet av 1800-talet och de första årtiondena på 1900-talet.

Adventsstjärnan kom från Tyskland och blev populär i Sverige på 1930-talet. När den tyska handeln fångade upp intresset för dessa stjärnor började man masstillverka dem. Efterhand elektrifierades de. De tyska stjärnorna var ganska dyra i inköp, men 1941 startade Erling Persson, sedermera klädföretaget Hennes & Mauritz grundare, en billig massproduktion av adventsstjärnor. Den nu typiska platta, sjuuddiga, gulröda adventsstjärnan som hänger

i många av våra fönster i advent var hans skapelse.

På 1920-talet introducerades *adventsljusstaken* en rund ljusstake klädd med lingonris, lummer eller annat grönt. Dessa ljusstakar hade fyra ljus. Adventsljusstaken förekommer numera i de flesta svenska hem men inte utomlands.

Det finns en annan svensk adventsstake som är betydligt mindre brandfarlig – den elektriska adventsstaken. Företaget Philips i Göteborg tillverkade den första 1937. De elektriska ljusstakarna har blivit en enorm succé och finns idag i nästan alla svenska hem, inte bara en utan flera. Den elektriska ljusstaken anknyter till en gammal svensk

tradition att låta ljus brinna i fönstren för att lysa upp julottebesökarnas väg till kyrkan.

De första *julkorten* i Sverige började skickas på 1880-talet. Både julgranen och jultomten sägs ha introducerats i Sverige bland annat genom spridningen av de utländska julkorten, som avbildade borgerliga familjeidyller med julgran, tomt och julklappar. Jenny Nyströms tomtar med grötfat i snöiga gårdsmiljöer gjorde succé och trycktes i enorma upplagor. Hon sägs ha inspirerats av Viktor Rydbergs dikt *Tomten*. Till en början delade man själv ut julkorten, men snart kom de att distribueras via postverket. Julkortsskrivandet var först en överklassföreteelse som sedan spred sig nedåt i folklagen. Vykortsskrivandet blev så populärt att det ståtliga huvudpostkontoret på Vasagatan i Stockholm sägs ha bekostats av inkomsterna från dem.

Trenden att skicka julkort har gått lite upp och ner under 1900-talet. Höjdpunkten nåddes 1996 då 62 miljoner julkort skickades i Sverige. Efter det har antalet minskat successivt, förmodligen på grund av e-postens genomslag.

I bondesamhället var *julaf-tonskvällen* för de flesta årets högtidligaste stund. Efter många dagars hårt arbete hade gårdsfolket utfört de sista sysslorna inför helgfirandet. Julveden var inburen och ute på gårdsplanen var fåglarnas julkärve på plats. Redskapen var intagna och fähuset var snyggt och prydligt. Julbordet dukades och extra fin halm lades på golvet.

Byns ungdomar drog runt mellan hus och gårdar för att samla slantar och mat till de kalas som avlöste varandra från Annandagen till Tjugondag Knut. Själv har jag starka barndomsminnen när grannarnas pågar gick *julaspöke*, det var både spännande och lite otäckt.

När julklappar började bli vanliga i de adliga och borgerliga familjerna vid slutet av 1700-talet behövde man en julklappsutdelare. Den bråkiga och älskade bocken fick rollen som frambärare av gåvorna. Fortfarande hundra år senare är det bocken som kommer med julklapparna i Alice Tegnens sånger och Elsa Beskows välkända sagobok *Petters och Lottas jul*. Men strax efter sekelskiftet 1900 blir det allt vanligare att tomten delar ut presenterna medan bocken kan vara den som bär julklappssäcken.

Med önskan om en avkopplande helg med tid för släktforskning

Viveca Kristiansen

Ordförande

Redaktörens spalt

Så var det dags för årets sista nummer av **DISkutabelt**. Tiden går allt fortare, tycker jag. I veckan som gick var det två år sedan jag och min hustru Marianne bytte Kristianstad mot Malmö.

Kan vi redan räknas som Malmöbor? Ja, Marianne kan det absolut! Hon som tillbringade sina första tjugofem år i livet ett kvarter från Malmö Stadsteater, som numera benämns Malmö Opera. I mitt fall är det mera tveksamt, men jag har gått på gymnasium i Malmö under fyra år, både på S:t Petri och Heleneholm och under lov jobbade jag på Posten i den vackra byggnaden i Malmö.

Körsången fortsätter jag med, det är så avkopplande! Nu övar körerna på advents- och julrepetuiren. Och om några veckor är det julavslutningar i körerna.

Ja, man påminns verkligen om att det snart är jul. I nästa vecka infaller advent och då ska de elektriska ljusstakarna och stjärnorna upp i alla fönster. När ni läser det här är det bara några dagar kvar till jul. Då ska det bakas julkakor, kokas knäck, griljas skinka och köpas julgran. Vi ska tillbringa julen hemma i vår lägenhet, för vi har blivit för bekväma för att göra en lång resa för att fira helgerna med våra barn och barnbarn som bor i Huddinge, Uppsala och Sundsvall.

Har det hänt något upphetsande på släktforskningsfronten då? Inget uppseendeväckande skulle jag säga.

Jag lämnade under året mitt uppdrag som sekreterare i DIS Syd, men eftersom jag inte ännu blivit ersatt som redaktör för **DISkutabelt**, är jag adjungerad vid styrelsens sammanträde, oftast via Zoom. Höstens sista sammanträde äger rum i Kristianstad.

Dit tar jag tåget nästa vecka för avslutning av mina båda cirklar på stadens Senioruniversitet, en nybörjarcirkel samt Mats frågelåda. I nybörjarcirkeln har vi träffats i Kristianstad tre gånger och fyra gånger på Zoom. Jag räknar med att frågelådan fortsätter även kommande vår på femtonde året!

I våras blev jag sekreterare i Lomma-Burlövs Släkt- och Folklivsforskare. Det har blivit många bussresor mellan Malmö och mitt kära Lomma för styrelsesammanträden, mysiga medlemskaféer och föredrag.

Jag medverkar i Malmö Släktforskarförenings jourverksamhet på Stadsarkivet i Malmö en eftermiddag varannan vecka. I morgon ska vi jourpersoner träffas för att diskutera jourverksamheten och få information om planeringen inför Släktforskardagarna i Malmö i augusti 2024. Tänk att det har gått 16 år sedan förra gången Malmö var värd för släktforskarnas egen julafton! Passa på att följa planeringen av Släktforskardagarna via **SFD2024**.

Huvudartiklarna i detta nummer behandlar Disgen 2023 och de är skrivna av våra faddrar Torgny Larsson och Bo Lundgren. I övrigt innehåller den referat av våra egna evenemang och föreningen DIS funktionärsdagar. Lars-Åke Stenemo, som medverkat många gånger i tidningen, återkommer med en artikel om sitt släktskap med Skogsfinnar. Den likaledes flitigt förekommande artikelförfattaren Torgny Larsson berättar om Näselfrossan och Föreningen Gamla Cimbrishamn presenterar sin verksamhet.

DISkutabelt kommer att fortsätta sin presentation både av Släktforskarföreningar och Hembygdsföreningar inom vårt geografiska område. Det är bara för föreningarna att kontakta undertecknad eller ordförande Viveca med texter och bilder så fixar vi publiceringen.

Nöjsam läsning och en fröjdefull jul önskar

Mats J Larsson

Bidrag till DISkutabelt

Vill du dela med dig av dina erfarenheter av släktforskning med eller utan dator? Har du synpunkter på vår tidning eller vår förening. Vi tar gärna mot ditt bidrag i **DISkutabelt**. Kontakta i så fall vår redaktör Mats J Larsson på 070-372 75 01 eller mats@dis-syd.se. Manusstopp för första numret 2024 är den 4 mars. Material kan skickas till redaktören. Författare får granska sin artikel före tryckning. Citat ur **DISkutabelt** får göras om källan anges. För återgivning av signerade artiklar samt illustrationer krävs tillstånd av författaren, illustrationen eller fotografen.

Tomten på framsidan har återvunnits från 2010 och togs av Jan Nilsson. Viveca har bidragit med fotot ovan och ljusstaken är hämtad från Digitalt museum. Marianne Larsson har plåtat redaktörstomten. Bo Lundgren, Magnus Hellblom och redaktören har bidragit med foton från de olika DIS-evenemangen, medan artikelförfattarna har bidragit med illustrationer till sina artiklar.

Kopplingar i Disgen 2023

Disgen registrerar du dels personer, dels olika typer av kopplingar mellan dem. Det kan vara relationen mellan två partner eller mellan barn och föräldrar. Det är dessa kopplingar som bygger ditt släkträd. Grundläggande är att en person bara ska registreras en gång i Disgen, men kan ha många olika kopplingar. Det kan vara att personen finns på olika grenar i ditt släkträd (det som kallas för *anförsluster*), eller varit gift flera gånger och hade flera barnkullar eller fick utomäktenskapliga barn. När du registrerar en ny person, då kontrollerar Disgen åt dig om den personen eventuellt redan finns i din databas, så att du på det sättet kan undvika att få dubletter i ditt register.

Även adoptivbarn och fosterbarn kan kopplas in på samma sätt, även om inte släktskap finns. Det betyder att en person kan ha flera olika föräldrelationer, dock bara en biologisk.

En annan typ av koppling i Disgen är kopplingen till personens faddrar vid dopet. Dessa behandlas annorlunda än de släkterelaterade kopplingarna, och beskrivs lite senare i artikeln (se bild 1 nedan).

Samma gäller om du direkt börjar med att registrera ett barn till en person, då skapas också automatiskt en relation, och du uppmanas att ange relationstyp, som då även kan vara *utom äktenskap* om partner är okänd.

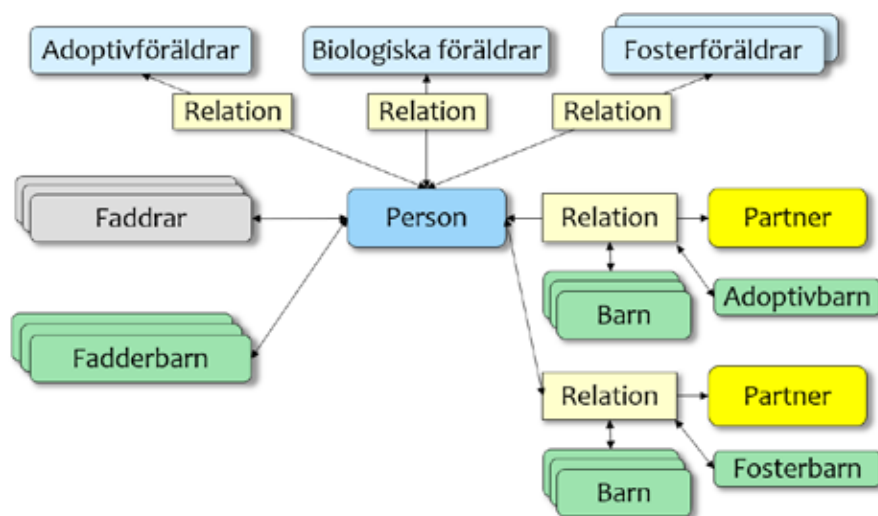
Även när du registrerar en förälder till en person ombeds du att ange relationstyp för föräldrarnas relation.

Koppla loss

Du kan ta bort en koppling. Det kan vara att personen har hamnat på fel plats i släkträdet, eller att personen ska tas bort (t. ex. vid hantering av dubletter). Du gör det i *Familjeöversikten*. Partner, barn eller förälder kan kopplas loss, inte centruppersonen själv eller far-/morföräldrar. Du högerklickar på personen i fråga och väljer *Koppla loss*. Personen försvinner inte från din databas och du hittar personen i Kom-ihåg-listan i fönster *Välj person*.

Även om det går, undvik att koppla loss föräldrarna, för du ser inte i *Familjeöversikten* vilka syskon centruppersonen har, som kan påverkas indirekt. Sätt då hellre ena föräldern som centrupperson och koppla loss personen (som då finns bland barnen).

Även relationer ska kopplas bort. När du för centruppersonen kopplat bort partner och alla barnen i en relation, då ligger relationen kvar, och den bör du då också koppla loss. Detta måste du göra om du skall radera personen ur ditt register. Detsamma gäller om du kopplat bort båda föräldrarna till centruppersonen, då ligger relationen kvar, och bör kopplas loss. När en relation kopplas loss försvinner den från ditt träd.

Relation

Alla kopplingar i släkträdet går via en relation – förutom kopplingen till faddrar, som är direkt. När du registrerar en partner till en person så skapas också relationen och du uppmanas ange typ av relation, t.ex. gift eller sambo. Detta kan du senare i fönstret *Relationsöversikt* komplettera med mera uppgifter om personernas relation. Det kan vara t. ex. skilsmässa, men även texter och bilder så att du får en relationshistoria.

När relationen är definierad så kan du börja lägga till barnen, biologiska barn, adoptiv- eller fosterbarn. Det går också att koppla in ett barn, som redan finns i ditt register. Det kan vara när du vill ange fosterföräldrar för ett barn som redan har en biologisk föräldrelation.

Flytta och koppla

Det kan ju hända att en person hamnat på fel ställe i ditt släkträd, eller att en person du redan har registrerat skall kopplas in på en annan plats i ditt släkträd. Du rättar snabbt och enkelt felaktiga kopplingar och rensar upp efter dubletter.

Detta gör du i fönstret med två familjeöversikter (FÖ) bredvid varandra. Utgå från en familjeöversikt, där personen du önskar flytta eller koppla finns. Klicka på ikonen för *Flytta/Koppla* i vänstermenyn, eller välj STD5 i *Byt till modell* i fönstrets övre högra del, i titelradens högra del. Fönstret med två Familjeöversikter är en av standardmodellerna i Disgen och kallas STD5. Det går att snabbt komma dit med funktionstangenten F12 (se bild 2 på nästa sida).

Bild 2

I de båda Familjeöversikterna väljer du olika centrumpersoner. Om det t.ex. finns två familjer registrerade vars barn gifte sig. Genom att sätta dess båda barn som centrumpersoner i var sin familjeöversikt, kan du för en av dem skapa en relation utan partner och sedan dra den andra personen till den tomma partnerrutan.

Dra och släpp

Begreppet *Dra och släpp* innebär att du med musen markerar en person och håller musknappen nere samtidigt som du drar musen till den plats där du vill släppa den. Där släpper du musknappen.

Flytta/koppla till rätt barnkull

En barnkull är de personer som är kopplade som barn till samma relation. Om en person hamnat i fel barnkull (= relation) kan du med *Dra och släpp* flytta den till rätt relation och på rätt plats där. Det går också på samma sätt att koppla in en person som inte redan ingår i en familj till en befintlig relation. Ha personen i fråga som centrumperson i ena FÖ. Han har då inga föräldrar som visas där. I andra FÖ har du som centrumperson en av föräldrarna med den relation där personen skall kopplas in som barn. Dra personen till rätt plats i den relationen.

Koppla in en person som partner i en relation

Här kopplar du ihop två personer du redan har registrerade – i en relation. Du har de båda personerna som centrumperson i var sin FÖ. Det går då att med *Dra och släpp* flytta den ena personen till en tom partnerruta hos den andra personen. Om det inte finns någon relation inlagd, måste du först skapa den, utan partner, och sedan dra den andra personen dit. I bild 3 på nästa

sida kan ses hur Betty kopplas in som partner till Olof Larsson med *Dra och släpp*.

Ge barnet en föräldrelation till

En person kan ha flera föräldrar, förutom biologiska föräldrar även fosterföräldrar eller adoptivföräldrar. Om en person redan är kopplad till ett föräldrapar kan du koppla in ett föräldrapar till. Det gör du också med två FÖ bredvid varandra. I den ena FÖ har du barnet som barn, kopplat till centrumpersonen via en relation. Föräldrarna där kan vara biologiska, foster- eller adoptivföräldrar. I den andra FÖ har du en av de *nya* föräldrarna som centrumperson, med den relation där barnet skall ingå. Håll tangenten SHIFT nere samtidigt som du med *Dra och släpp* flyttar barnet till den *nya* relationen, och släpper. Du får då en fråga om vilken föräldratyp *nya* kopplingen ska vara, biologisk förälder, foster- eller adoptivförälder.

Barnet flyttas i verkligheten inte, utan finns kvar kopplad till den första relationen, men har fått en ny koppling till ett nytt föräldrapar. Du ser i panelen *Föräldrar* i personens personöversikt vilka olika föräldrapar personen är kopplad till. Det kan finnas bara en biologisk koppling.

Koppla in en fadder

Faddrar och dopvittnen för en person kan du ange i Personöversiktens panel *Faddrar*. Men det går också att göra det med *Dra och släpp*. Ha barnet som döptes som barn i ena FÖ och faddern/vittnet som centrumperson i andra FÖ. Dra barnet över till centrumpersonen i andra FÖ, och släpp det där. Då skapas kopplingen till fadder, som du också kan se i panelen *Faddrar* i barnets Personöversikt.

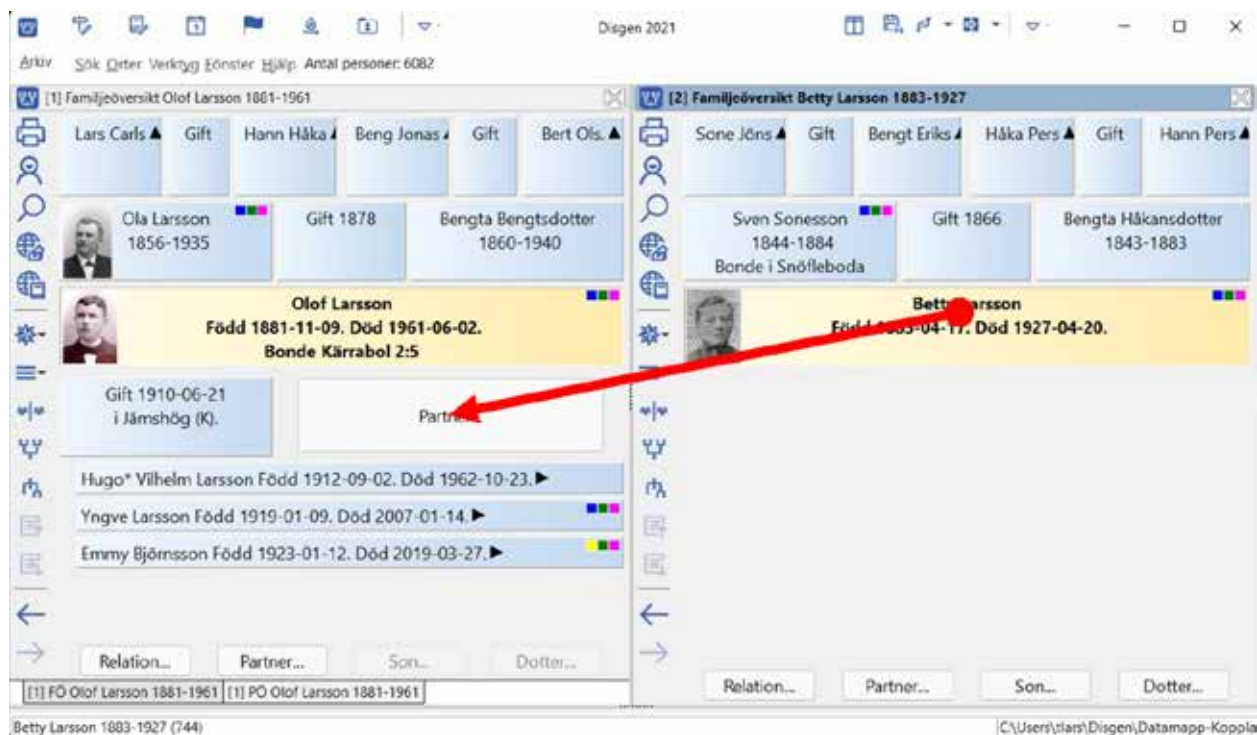

Bild 3

Mera information

Mer detaljer och exempel hittar du i Disgens handledning på DIS hemsida, på sidorna *Koppla* och *flytta*

personer och *Koppla personer med dra och släpp*.

Torgny Larsson

Dags att uppdatera ditt Disgen 2023? Uppdateringar ingår i det normala förbättringsarbetet i Disgen. Normalt känner programmet själv av när en uppdatering är färdig för installation och ger dig meddelande om detta. Alternativt kan du gå in på hjälpmenyn och följa instruktionerna där. Se även bilden nedan som visar *Inställningar* i Disgen med fliken *Uppdateringar*.

Den senaste versionen av Disgen som heter 2023.3 innehåller ett antal rättningar av problem som vi uppmärksammat. Dessutom använder vi konsekvent benämningen återläs säkerhetskopia. När det gäller felrättningar var det bl.a. att den automatiska källfunktionen inte fungerade om det fanns parenteser i församlingsnamnet. Det fanns också problem att uppdatera kartdatabasen, då man inte fick med de kartor som fanns i DG-Map. Dessutom har man hanterat problem med vissa sökningar och ett antal utskriftsproblem.

Jag vill varmt rekommendera att du laddar ner denna uppdatering. Den är gratis för dig som har Disgen 2023 och funktionen blir bara bättre. Är du osäker så går det bra att ta kontakt med en fadder.

Sedan har ju jag som fadder alltid en önskan att du tar en säkerhetskopia på din databas/dina databaser innan du uppdaterar.

Vi har inte märkt några problem, men allt kan ju hända. Jag kan också upplysa om att uppdateringen gick utmärkt på min dator.

Bo Lundgren

Disgenfadder

Bos kontaktuppgifter finns på sista sidan

Funktionärsträff i DIS Syd

Lördagen den 23 september var det så äntligen dags för DIS Syd första funktionärsträff på länge. Under pandemiåren var ju sådana träffar omöjliga att ha, men nu var det alltså dags. Träffen ägde rum mitt i vår region på Stiftsgården Åkersberg i Höör. Till träffen kom 16 funktionärer; styrelseledamöter, faddrar och utbildare. Alla avfotograferades utanför Stiftsgården som ni kan se på bilden, utom Bo Lundgren som höll i kameran. På kassörens uppmaning var det i sparsamhetens namn samäkning som gällde.

Efter fika kl. 9 välkomnade ordförande Viveca deltagarna. Eftersom flera inte hade träffats tidigare inleddes träffen med en kort presentation. Viveca gav oss därpå en information om föreningen DIS. Till sammanträden med styrelsen för DIS är regionföreningarnas ordförande alltid adjungerade. Numera är det möjligt att delta i dessa möten på distans via Zoom. Vi fick vidare en kort presentation av de 20 arbetsgrupper som finns i föreningen t.ex. för utveckling av Disgen, Disbyt m.m., för support, för utbildning, för marknadsföring och om medlemskap.

Under Torgny Larssons ledning övade vi praktiskt på att lära oss vad som finns i funktionärsportalen.

Det handlar om viktiga hjälpmedel för oss i våra olika roller att stödja föreningens medlemmar. Vi hade fått övningsuppgifter från Torgny i förväg för att förbereda oss. Vi blev också orienterade om innehållet i DIS egen You-Tube-kanal.

Efter en god lunch återgick vi till möteslokalen där eftermiddagsprogrammet handlade om DIS Syd under Vivecas ledning. Vi diskuterade funktionärsrollen och våra behov, stöd i form av hjälpmedel och kommunikation. Och vi diskuterade DIS Syds verksamhet, utbildningsfrågor och vilka resurser som krävs. Vi uppehöll oss vid vad som vi tyckte saknades och vad som kan bli bättre. Så gick Viveca igenom innehållet i den Dropbox som finns för funktionärerna i DIS Syd. Där finns bl.a. styrande dokument, information om marknad och tidigare nummer av DISkutabelt.

Efter eftermiddagskaffe och utomhusfotografering diskuterades avslutningsvis frågor om Disgen, Disbyt och övriga hjälpmedel. Det sista vi fick var ett tips om snabbhjälp som Lena Ringbrant Ekelund gav oss. Så tog vår träff slut och vi kunde efter en givande dag återvända till våra hem i Blekinge, Halland eller Skåne.

Mats J Larsson

Från vänster Anders Ardö, Bengt Kjällström, Mats J Larsson, Sven Kylefors, Ingrid Christensson, Bengt Johansson, Anders Lindberg, Viveca Kristensen, Anders Larsson, Lars Åke Sellberg, Staffan Knös, Gert Edbertsson, Fredrik Lindqvist, Torgny Larsson och Lena Ringbrant Ekelund.

DIS Syds höstmöte

Så blev det höst igen och dags för höstmöte såsom traditionen bjuder. I år på Arkivcentrum Syd lördagen den 28 oktober. Kl. 11 kunde ordförande Viveca Kristensen hälsa ca 70 medlemmar samt föreläsarna välkomna till ett höstmöte med hela fyra föredrag.

DisbytMatch

Först ut var föreningens webmaster Lars Åke Sellberg som berättade om sin innovation DisbytMatch, ett

hjälpmedel som han utvecklat för tolkning av Disbyt-resultat. Fördelarna med DisbytMatch är att man kan komma i gång snabbt med att analysera sitt Disbytutdrag. Det är enkelt att jobba med DisbytMatch även om man inte har jobbat med Excel tidigare. Lars Åke bedömer DisbytMatch som träffsäkert. Du får bara träff på personer som du har i din släktforskning. På DIS You-Tubekanal finns en instruktionsvideo om hur du hanterar DisbytMatch. Om du önskar läsa mera om DisbytMatch så finns en informativ artikel av Lars Åke på sidan 57 i nummer 142 av Diskulogen.

Lars Åke Sellberg
vid Disbytbordet

Appen Släkten

Sedan informerade föreningens kartfadder Lena Ringbrant Ekelund om hur hon använder sig av Appen *Släkten*. Har du inte använt dig av appen Släkten kan det vara dags nu. Under julhelgen när

du träffar dina släktingar kan du passa på att visa resultatet av din släktforskning med hjälp av appen. Den fungerar både i mobiltelefoner och läsplattor av olika slag.

Släkten är ett verktyg som visar släktdata från Disgen med hjälp av en GEDCOM-fil. Du kan inte skapa eller redigera dina data i Släkten, utan enbart visa dem. Appen finns både för Android surfplattor och telefoner och för iPhone och iPad. Du köper Släkten i din Appbutik. Appen ingår numera inte priset för Disgen utan är ett separat köp (f.n. 49 kr). På DIS websida kan du läsa mera om hur du installerar Appen och hur du kommer i gång med den (Välj Appen Släkten under Verktyg).

Ovan Lena Ringbrant Ekelund vid kartbordet. Nedan höstmötet samlas vid giraffskelettet på Arkivcentrum Syd

Nytt i DIS

Tredje föreläsare var DIS verksamhetsledare Mikael Winbladh, som nu besökte vår förening för första gången. Mikael började som DIS verksamhetsledare i januari 2020, alltså mitt i pandemin. Han kallade sitt föredrag Nytt i DIS.

Han inledde med att berätta att Disgenversion 2023.3, som mest innehåller felrättningar, kommer att lanseras under kommande vecka. (Hur du installerar den versionen kan du läsa om på sidan 7). Utvecklarna håller redan på med nästa version av Disgen, under arbetsnamnet *Disgen Luggude*. Mikael spådde att den versionen kommer att lanseras under 2024 eller 2025. Han berättade också om ett arbete som pågår för att förenkla import från andra registreringsprogram via GEDCOM till Disgen. Han avslutade med att berätta att en ny version av Dispos 2.0 nu finns fri att pröva på för intresserade (Se Nya Dispos 2.0 under Verktyg på DIS websida).

Fadder- och bokbord

Därefter bjöd föreningen på rejäla lunchbaguetter och kaffe i Arkivcentrums matsal. Under lunchrasten fick medlemmarna tid att besöka våra fadderbord för Disgen, Disbyt och Kartor för att få hjälp med eventuella frågor eller problem. Då hade de också tid att botanisera i utbudet vid Skånes Släktforskarförbunds bokbord.

AI i släktforskningen

Så blev det Niklas Hertzmans tur att äntra podiet i den stora hörsalen. Han kallade sitt föredrag AI i släktforskningen – din personliga assistent som ger dig nya verktyg. Under sitt alter ego *Nicke Nyfiken* konstaterade han att han är nyfiken på AI och tänker använda det inom sin släktforskning.

AI kommer att ge släktforskaren flera nya verktyg att jobba med. Artificiell intelligens (AI) är förmågan hos datorprogram och robotar att efterlikna människors naturliga intelligens, främst kognitiva funktioner såsom förmåga att lära sig saker av tidigare erfarenheter, att förstå språk, lösa problem samt att planera sekvenser av handlingar.

När vi pratar om AI är ju allt beroende av de som har skapat de bakomliggande programmen och som gjort instruktionerna för det som matas in ska behandlas. Vi människor är ännu så länge överlägsna datorer i de allra flesta

fall, men Niklas underströk att källkritiskt tänkande är viktigt också när vi använder oss av AI.

Sedan en tid har det funnits olika program för att färglägga foton. Det är också AI menade Niklas, liksom Transkribus som har använts av Stockholms stadsarkiv för transkribera handlingar och HTRFLOW som använts för samma ändamål av Riksarkivet. Så AI är inte helt obekant för släktforskaren, sade Niklas.

ChatGPT släpptes i november 2022 och har redan kommit i nya versioner som blir bättre och bättre, fortsatte han. Chat Generative Pre-trained transformer är en chattrobot eller en virtuell assistent, baserad på en stor språkmodell, som har utvecklats av företaget OpenAI. Det finns även andra liknande tjänster från andra företag. ChatGPT kan besvara frågor, författa användbara texter och samtala på många olika språk. Systemet har tränats genom maskininlärning av ett antal textkorpusar som bestått av ett stort antal böcker och webbsidor, inklusive Wikipedia, diskussionsforum och manualer till datorprogram. Den har också tränats att analysera samtal av olika slag.

Den kritik som förekommer handlar om systemets ojämna faktamässiga noggrannhet. Niklas betonade att för att utnyttja ChatGPT bäst måste man förstå hur den arbetar. Den är ingen sökmaskin och ingen faktagranskare. Grundversionen av systemet är gratis, men det finns också betalversioner.

Han visade på en del begränsningar i systemet t.ex. att den inte kan allt, är dålig på matte och på negationer samt att de indata som den använder har några år på nacken. Trots de negativa synpunkterna och om man är medveten om dem kan ChatGPT användas på rätt sätt vara en fantastisk medhjälpare, som sparar tid åt dig och som kan göra fantastiska saker.

Niklas betonade vikten att skriva bra instruktioner, kallad prompt, för vad man vill att ChatGPT ska utföra (en roll, ett mål, en text, en uppgift och ett resultat). Man bör använda systemet precis på samma sätt som när man ska introducera en ny kollega på jobbet, tyckte Niklas.

Och så visade han olika arbetsområden där ChatGPT kan användas; översättning till och från främmande språk, att skriva biografier och nekrologer, OCR-

tolkning av tidningstexter, rättning av stavfel och att översätta äldre texter till nutida svenska, för att sammanställa text från bouppteckningar, visa släkttavlor, skapa GEDCOM-filer, att sammanställa

domboksnotiser, att beskriva innehåll i fotografier eller att skapa grafiska släkträd.

Så här sammanfattade Niklas sitt föredrag om AI;

- Var nyfiken och våga testa. Det tar tid att komma in i nya arbetssätt. Ju mer man testar ju mer kommer man på
- Det går bra att börja med gratisvarianten av ChatGPT, men betalvarianten (20 dollar/mån) ger fler möjligheter
- Tänk på att ChatGPT inte är en sökmotor
- Ju bättre prompt du kan skriva, ju bättre resultat får du
- Om du inte är nöjd med svaret, jobba vidare och ge tips om hur du vill ha svaret
- Se ChatGPT som en assistent som hjälper dig.

Riksarkivets ambitioner om AI

Siste föreläsare var Göran Kristiansson, chef för Riksarkivet i Lund och Göteborg, som berättade om Riksarkivets ambitioner på AI-området. Riksarkivet har fått 10 miljoner kr för forskning som kommer att användas inom området AI.

I Lund kommer man att bedriva två projekt. Man kommer att utveckla språkmodeller för AI som innebär en indexering av personakter i kyrkoböcker samt indexering av lagfartsböcker med hjälp av AI. Indexeringen kommer att effektivisera det egna arbetet inom Arkivcentrum Syd.

Höstmötet blev en mycket lärorik och intensiv lördag. **DISkutabelt** tackar DIS Syds marknadsgrupp, med Magnus Hellblom i spetsen för ett suveränt arrangemang.

Mats J Larsson

Ordförande Viveca tackar Niklas Hertzman efter föredraget

DISkutabelt som pdf ?

Vill du få alla nummer av **DISkutabelt** som pdf, erbjuder vi den möjligheten. Samtidigt som tidningen ges ut får du en e-post som innehåller pdf-filen. Det ger både en minskad belastning på miljön och en besparing.

Vill du ha tidningen som pdf? Skicka namn och medlemsnummer till pdfbidning@dis-syd.se. Tänk på att pdf-filen skickas till den e-postadress du har i DIS medlemsregister. Hur du ändrar uppgifter i medlemsregistret kan du se under Adressändring i redaktionsrutan på sidan 2.

Släktforskning över Øresund

Lördagen den 7 oktober arrangerade jag en gemensam Släktforskardag med Danske Slægtsforskere Helsingør med temat Släktforskning över Øresund. Då det var fem år sedan som vi sågs i Helsingør, år 2018, så kändes det extra trevligt att kunna genomföra årets träff.

Vi möttes på Träffpunkt Sköldenborg i Helsingborg. 10 danska deltagare och 27 medlemmar från DIS Syd hade anmält sig, och alla kom. Klockan 10 hälsade jag dem välkomna och berättade hur dagsprogrammet såg ut. Med mig var ordförande Lene Niemann från Danske Slægtsforskere Helsingør.

Vi började dagen med föreläsning och repetition av nyheter i ArkivDigital och Riksarkivet samt hemsidan <https://gravar.se/>.

Fram till lunch var det grupparbete och deltagarna blandade sig och gjorde egna små arbetsgrupper, där de kunde hjälpa varandra.

Lunchen bestod av smörgåstårter, en med lax och räkor och en med kalkon och coleslaw. Till detta bubbelvatten eller lättöl och uppskattades mycket av deltagarna.

På eftermiddagen visade och berättade Lene Niemann om Register över döda i Danmark och om förbrytare och banditer, <https://www.banditter.dk/>. Hon visade dessutom gamla bilder från Danmark sett från luften. Efter Lenes föreläsning fortsatte arbetet i smågrupper, som var mycket uppskattat. Många av deltagarna hittade nya uppgifter om sina anor på båda sidorna av Øresund.

Vi bestämde att en ny liknande träff ska anordnas hösten 2024 i Helsingør. Ett speciellt stort tack till Marie Munke, föreningens tidigare kassör, för all den hjälp som jag fick med registrering och köksarbete.

Anders Lindberg

Utbildningsansvarig DIS Syd

Anders kontaktuppgifter finns på sista sidan

DIS funktionärsträff i Nässjö

Årets träff för DIS funktionärer ägde rum i Nässjö. Normalt har funktionärsträffarna varit förlagda till Linköping, men i år, den 7 – 8 oktober, valdes alltså Nässjö som konferensort. Precis som ifjol var det möjligt att följa funktionärsdagarna via Zoom, det var med andra ord ett hybridmöte. Ca 40 funktionärer hade valt att resa till Nässjö för träffen medan ett 20-tal deltog på distans, bl.a. undertecknad.

På lördageftermiddagen kunde DIS ordförande Daniel Berglund hälsa deltagarna i årets funktionärsdagar välkomna. Efter den inledande diplomutdelningen fick vi information om en del nyheter på kartområdet. Daniel berättade att Disgen 2023.2 hade kommit i *smyg* under veckan och skulle lanseras på webben kommande vecka (Så blev det emellertid inte. P.g.a. ett fel som snabbt uppdagades i 2023.2 drogs den versionen tillbaka nästan omgående). Han meddelade vidare att Dispos 2.0 finns nu för testanvändning av intresserade funktionärer. Riksföreningarna inom släktforskningen planerar en gemensam temadag lördagen den 10 februari 2024. Temat blir fastigheter, kartor och byggnader. När det gällde *appen* Slakten planerar man att se över de förbättringsförslag som kommit in.

Efter inledning blev det Anna Linders tur att berätta om släktforskning med hjälp av Artificiell Intelligens. Det är ämnet på modet just nu. På annan plats i tidningen refereras ett annat föredrag i ämnet av Niklas

Hertzman på DIS Syds höstmöte. Anna Linder, redaktör för Diskulogen medverkade på distans via Zoom.

Därefter delades funktionärerna upp i olika grupper; faddrar, utbildare, kartspecialister, Disbytombud, Disbyt styrgrupp och utvecklare samt Disgen styr- och referensgrupp och utvecklare. Undertecknad ingick i gruppen utbildare och vi ägnade oss bl.a. studera funktionärsportalen som finns på DIS websida under Christina Claesons ledning.

På söndagen inleddes med ett föredrag av Viktoria Jonasson, ordförande i Sveriges Släktforskarförbund. Hon gav oss en inspirerande genomgång av vad man kan hitta på Rötter och i Anbytarforum. Hon berättade om en handbok om släktforskning i Finland som snart kommer ut och att nästa version av Sveriges Dödbok (nr 9) ska lanseras före jul.

Därpå inledde Daniel Berglund nästa ämne, ett visionsarbete i som vi skulle arbeta med i grupper. Vad är vår förening om tio år, exempelvis hur *släktforskar man om tio år?* Nog så viktiga frågeställningar, men som kräver mera förberedelse och tid än vad grupperna fick. Dessutom var det bara två av grupperna som fick redovisa sina visioner. Alla grupper skulle dock redovisa sina resultat skriftligt.

Efter en kopp kaffe redovisade Disgens styrgrupp genom Kristina Andersson arbetet med nästa version av Disgen som går under arbetsnamnet Disgen Luggude.

Efter lunch berättade Eva Dahlberg om arbetet med DNA i Disgen, Disbyt och andra verktyg och underströk behovet av etiska riktlinjer för DNA-släktforskning. Som traditionen bjuder blev det fotografering av alla

deltagarna i samband med eftermiddagskaffet (ovan). Under den avslutande frågestunden informerade valberedningen om sitt arbete.

Mats J Larsson

Sveriges Dödbok 9

Sveriges dödbok 9 på usb finns till försäljning i Rötterbokhandeln sedan den 24 november. Webbversionen behöver lite mer tid innan den lanseras.

Med databasen Sveriges dödbok kan du snabbt få tag i personuppgifter som hjälper dig att forska vidare i originalkällorna. Vill du få reda på var och när en person dog är Sveriges dödbok ett oumbärlig hjälpmedel. Databasen är oerhört uppskattad av såväl nybörjare som rutinerade släktforskare. Medlemspriset är 600 kr i Rötterbokhandeln.

Den nionde utgåvan innehåller namn, födelseort, dödsort, adress, civilstånd samt datum för födelse, död och civilståndsändring för ca 16,5 miljoner döda åren 1815–2022. Sveriges dödbok 9 fungerar på PC med Windows 7 eller senare. Databasen fungerar *inte* på Mac.

Webbversionen av Dödboken kan beställas på Rötter, till priset 399 kr/år, ett abonnemang som förnyas och betalas årligen. Den fungerar både på PC och Mac. Medlemmar kan få 100 kr rabatt på webbversionen med föreningskod. DIS Syds föreningskod är EOSU24.

Visste du att ...

... i vår Medlemsportal finns en församlingssida för varje socken med ALLT en halländsk släktforskare behöver

Hallands Släktforskarförning

Föreningen med den unika Medlemsportalen som ingår i medlemsavgiften

www.hallandsslaktforskare.se

DNA-träff - Skogsfinnarna på 1600-talet

Ett DNA-test kan ge många överraskningar. Jag beslöt mig för att studera en grupp på tiotalet individer där alla har ett gemensamt DNA-segment med mig i kromosom 5 på mellan 20-30 cM. När jag väl identifierat dessa och noterat deras föräldrar fann jag att alla hade en anknytning till Värmland och Bohuslän. De var alla 6-männingar med mig, de flesta också sinsemellan, några med närmare relationer till varandra. När jag följde släktleden bakåt, där Disbyt i många fall blev till god hjälp, fanns nästan alla i trakterna kring Frykensjöarna, Klarälven, Vättern och Göta älv och över på andra sidan av Atlanten.

Olof Johansson Hotakka (ca 1654-1736) och hans maka Gertrud Olofsdotter (ca 1654- 1737) var ett gemensamt anpar för en stor grupp. Systemen Rangela Olofsdotter och hennes make Anders Andersson Hotakka är gemensamma anföräldrar för en annan grupp. Systrarna Olofsdotters föräldrar är gemensamma för alla.

De båda familjerna tillhör skogsfinnarna, en folkgrupp som på hertig Karls (senare Karl IX) inbjudan, och löfte om skattefrihet under minst fem år, inflyttat från östra Finland till skogsbygderna i norra Värmland i hans hertigdöme. Familjernas individuella öden utöver födda barn är svår att finna men *prosopografisk* forskning, det vill säga en undersökning av de gemensamma egenskaperna hos en grupp människor, försöker ge en bild av individernas livsbetingelser.

Skogsfinnarnas bas var svedjejordbruk där man odlade råg och havre. Man brände ner skog och omvandlade marken till odlingsbar mark. Deras bostadshus var s.k. rökstugor med en eldstad utan skorsten. De tog

också med sig bastukulturen. Man odlade havre som man omvandlade till skrädmjöl som kokades till nävgröt, Värmlands landskapsrätt.

Som ett under har flera skogsfinnska gårdar blivit

bevarade. Torsby kommun driver nu ett projekt med målsättningen att Finnskogen ska ta plats på UNESCOs världsarvslista.

Med hjälp av fasning, triangulering och andra metoder att bearbeta de genetiska uppgifter som är kopplade till varje DNA-träff har jag kunna konstatera att min anknytning till skogsfinnarna står att finna i förfäder till min farmors morfar. Bland dessa förfäder finns flera som är kända till namnet enbart genom sina barns

patronymikon, en Svensdotter måste haft en fader vid namn Sven. Min hypotes är att en soldat från Värmlands regemente någon gång under 1600-talet blivit kvar i en socken i gränstrakterna mellan Skåne och Småland. Men trots en lucka i genealogin kan jag vara säker – till en halv procent kommer jag från skogsfinnarna i nuvarande Torsby kommun i norra Värmland.

Lars-Åke Stenemo

Vidare information:

Torsby Finnskogscentrum <https://varmlandsmuseum.se/finnskogscentrum/>

Bilderna:

Svedjelandbränning. Elden dämpas efter kanterna med granpiskor. (Digitalt museum: HMM981).

Nävgröt. Digitalt museum: NMA.0027743 Nävgröt och stekt fläsk i en värmländsk-finsk rökstuga. Grötbitarna doppas i fläskpannan, och för varje munbit gröt bet man av ett stycke av fläsket. Man åt med nävarna – en synonym till händerna.

Recept på Nävgröt

Ingredienser 4 portioner 6 dl vatten 1 tsk salt 1 l (500 g) skrädmjöl (kan beställa via ICA-butik).

Koka upp vattnet med salt i en kastrull (gärna teflonbelagd). Häll i mjölet, allt på en gång. Tryck försiktigt ner mjölet med en träsked, rör inte. Stäng av värmen och låt kastrullen stå med locket på ca 10 minuter, tills allt vatten ångat igenom mjölet. Rör om och servera gröten med stekt fläsk och lingonsylt.

Upptäck Disbyt

Alla medlemmar kan bidra till Disbyt – och alla andra kan söka i databasen. Om du är medlem och skickar in ett utdrag till Disbyt så får du se fler uppgifter. Genom Disbyt kan du också få möjlighet att knyta kontakter och byta uppgifter med andra släktforskare.

På Föreningen DIS hemsida kan du läsa om hur du gör ett Disbytutdrag. Utdraget skickar du sedan med e-post till vårt Disbytombud Kent Hektor. Kents adress finns på sista sidan.

Besök på Näselfrossan 2023

Näselfrossan är en kulturvecka i Olofströms kommun och trakterna däromkring i nordvästra Blekinge. Den har arrangerats årligen sedan 2008, veckan efter midsommar, de första tre åren i kommunal regi, sedan av föreningen Näselfrossa.

I år arrangerades Näselfrossan från den 25 juni till den 2 juli, med 150 evenemang under åtta dagar. Programmet släpptes på föreningens hemsida i maj, och jag anmälde mig och Lisbeth till tre aktiviteter på tisdagen den 27 juni. Det har blivit en tradition att vara med på Näselfrossan varje år, åtminstone en av dagarna.

Läsandet – kyrkan, skolan och Pehr

Vi fick köra tidigt från Malmö för att vara i Alltidhults gamla skola klockan 10. Där väntade Per-Åke Albinsson och Göran Strand från Saljesällskapet för att ge *En betraktelse över den framväxande läskunnigheten i Sverige, lite skolhistoria, lite Pehr Thomasson, och kanske lite Sven Edvin Salje*. Per-Åke berättade att prosten Olof Hammar (1784-1864) var viktig i utvecklingen av läskunnigheten, och att Jämshögs dåvarande socken redan 1839 hade ca 400 elever i *privata* skolor. Socken hade då 6 381 invånare. 1842 års folkskolestadga definierade ett decentraliserat skolväsende och angav att varje församling skulle inrätta minst en skola inom fem år och att den sköttes av ett skolråd, underställt sockenstämman (sedermera kyrkostämman).

Alltidhults gamla skola

Göran Strand berättade om Pehr Thomasson (1818–1883) som *Mannen som lärde det svenska folket att läsa*. Detta för att stora delar av hans verk publicerades i Albert Bonniers *Öresskrifter för folket*, som fick en folklig spridning. Exempel som kan nämnas är *Mäster Blomma - eller den ovänlige skolmästaren*, *Svarta Fröken* och *En arbetares levnadsöden eller Slavlivet i Sverige*.

Pehr Thomasson skriver *Sök ljus och kunskap var du kan, och bilda dig till man! Sök sedan på ett ärligt sätt, att verka vad du kan, till mänsklighetens sanna*

väl, med livad håg och kärnfrisk själ! Han var politiskt aktiv och lämnade 1862 in en motion i folkskolefrågan till rikets ständer. Han ville utöka undervisningen till mer än kristendomskunskap, och pekade på bristen på utbildade lärare, bristen på undervisningsmaterial och olämpliga lokaler.

På initiativ av Blekinges lantbrukare gjordes en stor minnessten över Pehr Thomasson, men många Jämshögsbor hade inte glömt författarens förnedrande skildring i *Kronolänsmannen*, så stenen reses i stället i Ronneby 1915. Först 2018 kom stenen till sin rätta plats, utanför Petrusgården i Jämshög.

Eko-lantbruk i samspel med naturen

Efter lunch på en pizzeria inne i Olofström styrde vi norrut till Stora Brödhult. Först ett besök hos min syster, som just avslutat sitt föredrag om sin bok *Drömmarnas vind*, som handlar om livet på vår släktgård på 1800-talet. Vi kom lagom till att deltagarna bjöds på kaffe och kakor, där diskussionen var livlig kring kaffetären.

Vi parkerade bilen där och gick över till granngården för att höra Inge och Gitana Bengtsson berätta om köttproduktion i dessa tider. De driver Brödhultsgården och har frigående köttdjur, höns, grisar, getter och ankor. Gården är EKO-certifierad och djuren föds upp bara på gräs och det man själv odlar. I gårdsbutiken finns egenproducerat ekologiskt kött, korv, syltor, ostkaka, grönsaker och mycket mera. Allt är närproducerat. De är även återförsäljare av djurfoder, mineraler och saltstenar.

Den ena längan är renoverad till en användbar lokal för olika arrangemang. Där berättade Inge om hur den egna odlingen anpassats till de ekologiska kraven som gäller idag, hur de över hundra korna sköts, vilken boskapsras man använder och om de egna tjurarna. Vi konstaterade att jordbruket idag nästan blivit en vetenskap, om man jämför med när jag själv fick hjälpa till på våra åkrar i min barndom. Sammankomsten avslutades i munter stämning med kaffe och hemlagade bakverk.

Gåramålningar på Erikstorp – Olle Montanus

Arrangemangen ligger tätt på varandra och efter en färd på vackra småvägar hamnar vi på gården i Erikstorp, vid sjön Orlunden öster om Olofström. Där möttes vi av systrarna Nilla och Åsa, döttrar till min femmanning Egon Nilsson, som varit lantbrukare på stället.

De visade in oss i *salen*, där väggarna var täckta av s.k. gåramålningar. Dessa målningar var lite annorlunda än andra gåramålningar jag sett. Förutom de naivistiska bilderna av livet på landet fanns även inslag av romerska statyer och kolonner. Målningarna gjordes år 1872 av Magnus Jönsson, mera känd som förebild till figuren *Olle Montanus* i Strindbergs roman *Röda rummet*. Syst-rarna berättade utförligt om både Magnus Jönssons liv och om målningarna.

Gården övertogs i januari 1872 av Nils Eriksson, som var född på stället. Det var han som kontaktade Magnus Jönsson för att göra målningarna i finrummet.

Föreningen Gamla Cimbrishamn

Föreningen skall verka för bibehållandet av det gamla och värdefulla i staden Simrishamn. Verksamheten innebär således dokumentation av stadens fastighetsbestånd, allmänna och privata byggnader, dess invånare med särskild tyngdpunkt lagd på de äldre, lämna förslag till bevarandet av stadens karaktäristiska byggnadsstil samt verka till bevarandet av stadens i flera avseende medeltida stadsplan.

Föreningen Gamla Cimbrishamn har genom åren *krönt* flertalet av de äldre byggnaderna inom Simrishamns gamla stad. Byggnaderna har försetts med en graverad minnesplatta innehållande byggnadens funktion och historia. Vår kartfolder visar byggnaderna och dess placering vilket ger underlag till en fantastisk promenad och upplevelse i vår *Gamla Stad*. Foldern finns för avhämtning i Simrishamn på Österlens museum, Turistbyrån, Café Bagaren och Konditorn, Café Kagan samt på Kontakt Simrishamn.

Föreningen är en ideell förening som jobbar för att dokumentera och informera om Gamla Cimbrishamn. Föreningen har ca 500 medlemmar och anordnar

Magnus Jönsson var född 1842 i byn Gårögöl i Jämshögs socken. Han var egentligen döpt Måns, men gillade aldrig det namnet, utan kallade sig Magnus. Han var inte intresserad av jordbruket på gården i Gårögöl, utan utbildade sig från 1868 på Konstakademien i Stockholm och han levde ett bohemliv, i litterära kretsar.

Magnus återvände till Jämshög och försörjde sig som porträttmålare, men gjorde även mycket annat. T.ex. åkte han med sina bröder Nils och Ola på studieresor till främst Tyskland – kring konsten att göra stärkelse av potatis. Det resulterade i att man byggde en stärkelsefabrik i Gårögöl, som dels exporterade till Tyskland, dels användes för att göra sagogryn. Fabriken, som den kallades, blev framgångsrik ekonomiskt, mest för brodern Nils.

Magnus dog redan 1894, bara 51 år gammal. Då hade han köpt ett ställe i Mörrum på konkursauktion och var kvarnägare. I november 1886 hade det lyst för honom och en änka, dotter till riksdagsmannen Ola Månsson på Ekne gård i Jämshög. Det blev dock inget äktenskap, utan de sökte och fick i mars 1887 skilsmässa hos domkapitlet, men först efter att tilltänkta hustrun undersökts att hon inte var gravid.

Besöket avslutas med trubadursång i ladan, med berättelser och kaffe och kakor. Sen var det dags att styra kosan hem mot Malmö – fyllda med en ordentlig dos av historia, kultur och kakor.

Torgny Larsson

aktiviteter såsom medlemsträffar med underhållning av och med lokala föredragshållare och musiker. Ett medlemskap välkomnar till nämnda träffar, med enkel förtäring till självkostnadspris samt fyra utgåvor per år av föreningens tidning.

Lennart Nilsson

- Föreningen bildades 1988
- Föreningens område omfattar tidigare staden Simrishamn med dess gränser före kommun-sammanslagningen i början av 1946
- Föreningen skall verka för bibehållandet av det gamla och värdefulla i staden
- Antal medlemmar 500
- Föreningen är fristående från varje annan organisation med likartat arbetsfält. Föreningen kan ses som ett komplement till Föreningen för Fornminnes- och Hembygdsvård i Sydöstra Skåne
- Ordförande Lennart Nilsson
- E-post nilssonlennart82@gmail.com

Saxade tips & notiser

Föreningen Gamla Lund

Föreningen bildades 1918 och var då en av de första i sitt slag i Sverige. Föreningen är aktivt engagerad i omvårdnaden av staden, remissinstans i bevarandearbenden och hjälper till att hålla stadens historiska arv levande, men är också en viktig röst i debatten om Lund idag och i framtiden.

Gamla Lund har idag drygt 1.900 medlemmar och en hemsida - www.gamlalund.se. Intressanta föreläsningar och studiebesök ingår i det fylliga program som erbjuds medlemmarna.

Sedan 1919 utger Gamla Lund en årsbok som ingår i medlemskapet. Föreningen utger också medlemstidningen *Gamla Lund-Nytt* som utkommer med minst fyra nummer per år. Tidningen innehåller mycket historiskt material och numren från och med 2011 kan laddas ner och läsas direkt från hemsidan – gratis.

Gravstensinventeringen

Visste du att du kan hitta fotografier på dina släktingars gravstenar på *Rötter*? I databasen *Gravstensinventeringen* finns idag över en halv miljon gravstenar.

I Rötters populära Gravstensinventeringen dokumenteras och registreras i snitt omkring 2000 gravstenar i månaden. Visst är det fantastiskt att så många väljer att göra en viktig insats för att bevara en del av vår historia för framtida generationer!

Riksarkivet och AI-teknik

Riksarkivet ligger numera i framkant vad gäller AI-teknik, men mindre fem procent av arkivets dokumentinsamlingar är tillgängliga på nätet. För att kunna möta behovet av digital tillgänglighet hoppas Riksarkivet nu på en storskalig satsning från regeringens sida på digitalisering, AI och NAD.

Riksarkivet presenterar HTRFLOW hur handskrivna information i våra arkiv kan omvandlas till digital sökbar text. HTRFLOW är en interaktiv steg-för-steg demonstration som visar hur man kan omvandla historiska, skannade handskrivna dokument till digital, sökbar text. Systemet som har tagits fram fungerar för löptextdokument med handskrift skapade cirka 1650–1900.

Riksarkivet förvarar en mängd handskrivet historiskt material som är av stort intresse för forskningen. Där finns mer än 75 hyllmil arkivhandlingar och en stor del av informationen är handskriven.

Folkräkningen 1930

Folkräkningsdatabasen för 1930 har uppdaterats med 125 386 sökbara personer i 57 församlingar fördelade på sju län: Stockholms, Jönköpings, Kalmar, Kristianstads, Älvsborgs, Västmanlands och Västernorrlands län.

I 1930 års längder finns hänvisning till sidnumret i församlingsboken och dessutom uppgifter om inkomst och förmögenhet.

Alla personer som var skrivna i Sverige 1930 registreras i Riksarkivets databas, men det är enbart personer födda för mer än 100 år sedan som är sökbara på webbplatsen. Det är i enlighet med dataskyddsförordningen (GDPR).

Hur riket styrdes

Nu finns boken *Hur riket styrdes* i nedladdningsbar version. Förvaltning, politik och arkiv för 1520–1920 finns gratis för nedladdning från Riksarkivets webbplats. Boken är skriven av Björn Asker och utkom 2007. Då saknades ett förvaltningshistoriskt verk av detta slag och den har bland annat blivit mycket uppskattad som kurslitteratur. I blickpunkten står statsapparatusens strukturer och funktioner samt de politiska institutionerna: grundlagarna, kungen, regeringen och riksdagen.

Bokens pedagogiska uppläggning gör läsaren väl rustad att själv forska i arkiven. Den kan läsas från pärm till pärm men den fungerar också som en handbok. Den utförliga innehållsförteckningen och sakregistret gör att du snabbt hittar de upplysningar du söker.

Läs mer om boken och ladda ned den gratis från webbplatsen: <https://webbutik.riksarkivet.se/se/produkter/filer-for-nedladdning/hur-riket-styrdes.html>.

Tipsen är saxade från Sveriges Släktforskarförbunds, Riksarkivets och Föreningen Gamla Lunds webbsidor.

Tomtarnas julklappstips i sista minuten

Klapparna är hämtade från Rötterbokhandeln och Adlibris

Dna-släktforskaren Peter Sjölund skriver i *Alla är vi valloner* om hur och varför släktmyter uppstått. Det blir nedslag i norra Sveriges glamourösa Buresläkt, Drottningätten på Tjörn och jämtländska Skankeätten, med påstådda kopplingar till vikingakungar på Isle of Man. I många av dessa släkter finns de som hårdnackat håller fast vid sedan länge motbevisade släkthistorier, allt för att inte förlora länken till en *fin* släkt.

Flera av de stora släktmyterna undersöks idag av sanningsjagande medborgarforskare, utrustade med ett mycket kraftfullt verktyg – dna. Pris 249 kr.

Genom århundradena har mängder av personer passerat Stockholm. Många reste så småningom vidare eller återvände till hembygden, men en hel del blev kvar. Som släktforskare är det därför vanligt att man förr eller senare hamnar i Stockholms kyrkböcker eller andra arkiv när man söker sina rötter.

Boken *Stockholmsforska* kan läsas från pärm till pärm eller användas som uppslagsverk. Pris 229 kr. Författare Mikael Hoffsten.

Du har fått hem resultatet på ditt dna-test. Men nu då? Det här är boken för dig som testat dig i släktforsknings syfte, men som inte vet hur du ska tolka resultatet. Dna-experten Peter Sjölund lär dig att använda ett av släktforskningens mest kraftfulla verktyg – DNA.

Här är boken du inte kan vara utan om du vill bygga vidare på ditt släktträd med hjälp av dna. Pris 215 kr.

Vad avled man av 1912? Vilka kyrkböcker har förstörts? Vad kostade bensinen 1950? Hur långa var männen i Europa 1860 och vad kostade det att åka tåg 1915?

Släktforskarens lilla faktabok 4 ger dig blandad statistik, fakta och annan information som är till glädje för släktforskaren. En bok för både nytta och nöje! Pris 69 kr. Författare är Mikael Hoffsten.

Om du istället vill köpa *Släktforskarens lilla faktabokpaket* som innehåller delarna 1, 2, 3 & 4 av Släktforskarens lilla faktabok så är priset 199 kr i Rötterbokhandeln.

Att släktforska i Finland påminner mycket om hur man släktforskar i Sverige. Det är inte så konstigt då Sverige och Finland var samma land från 1200-talet fram till 1809. Men hur man får fram uppgifter ur arkiv och databaser skiljer sig faktiskt en del.

I *Släktforska i Finland* får du som söker släktingar i Finland en grundläggande vägledning i hur du hittar uppgifterna om din finska släkt. I ett kompletterande avsnitt om den finska historien från urtid till nutid får du en överblick som hjälper dig att sätta släktingarna i sitt historiska sammanhang. Pris 229 kr. Författarna heter Peter Ragnvaldsson & Mikael Hoffsten.

Året är 1949. En berömd filmregissör hittas död på ett hotellrum i Cannes, en förmögen affärsman går samma öde till mötes i Monte Carlo. Men ingen har sett den mystiska kvinnan, som lämnat försåtliga spår efter sig.

Många år senare tas fallen upp igen, denna gång med hjälp av DNA-forskning. När spåret är klart leder spåren till Sverige.

Farlig matchning är ingen blodig historia utan en bok med en kul intrig, fina miljöer och en knorr på slutet. Författaren heter Christina Lindaryd. Priset är 167 kr på Adlibris.

ÅRSMÖTE DIS Syd

2024-04-06

Plats: Inte bestämd ännu

Föredragshållare: Inte bestämd ännu

Tid: 13.00 -16.00

SLÄKTFORSKNINGENS DAG

2024-01-20

Anordnas på flera orter i Blekinge, Halland och Skåne.
Inte heller i år är det något särskilt tema.

ESLÖV

Disgen-träffar

Tid: 13:00 - 16:00

Plats: Medborgarhuset, Södergatan 29 (sidoingång),
Eslöv.

Kostnad: 40 kronor inklusive kaffe, te och smörgås.
Obligatorisk anmälan (ange datum i ämnesfältet) till:
eslov@dis-syd.se.

2024-02-03

Tema: Genomgång av notiser, hjälp med uppdatering
av programmet och frågor om Disgen 2023.

2024-02-24

Tema: Utskrifter med mallar eller egna önskemål.

2024-03-02

Tema: Att följa en soldat och skapa en Google Earth
presentation.

2024-04-06

Tema: Inte fastställt ännu.

2024-04-27

Tema: Inte fastställt ännu.

2024-05-04

Tema: Inte fastställt ännu.

2024-05-25

Tema: Inte fastställt ännu.

HALMSTAD

2024-02-29

Tid: 18.00-20.00

Plats: Hallands släktforskarförening, Ryttnärvägen 4,
Halmstad.

Tema: Disgen 2023 Workshop, grundläggande funk-
tioner och frågor. Gert Edbertsson finns på plats.

Anmälan: info@hallandsslaktforskare.se eller tel. 035-
12 82 75 senast den 27 februari.

Kostnad: 50 inkl. fika med fralla.

HELSINGBORG

Plats: Föreningslokalen på Stadsarkivet.

Disgenhjälp på plats

Har du problem med Disgen? Vill du ha hjälp med att
installera, kontrollera databasen, säkerhetskopiera
eller annan handledning? Ta med egen dator eller
säkerhetskopierat av databasen.

Tid: 9.30-12.00

Kursledare: Sven Kylefors & Sonja Månsson.

Pris: Gratis

Anmälan: sven.kylefors@telia.com el. 0703-29 73 45.

Antal: max 8 deltagare.

2024-01-16 (anmälan senast den 5 januari).

2024-04-10 (anmälan senast den 27 mars).

Disgen - enkel bildhantering och DgPic-mappen

Kursen innehåller enkel bildhantering för att anpassa
porträtt och andra bilder till Disgen. Likaså visas hur
man lägger in bilder, porträtt och dokument i Disgen.
Ta med egen dator för att få hjälp på plats.

Tid: 2024-02-07 (anmälan senast den 29 januari).

Kursledare: Disgenfadder Sven Kylefors.

Anmälan: sven.kylefors@telia.com el. 0703-29 73 45.

Pris: 100 kr, betalas senast den 31 januari.

KLIPPAN

Plats: Åsbo Släkt- och Folklivsforskarens släktforskar-
jour i deras lokal på Sågen, Ängelholmsgatan 7.

Hjälp med Disgen

Tisdagar jämna veckor 9/1 28/11 kl. 17.30 – 21.00. Vi
hjälper dig med dina frågor om Disgen, Disbyt, kartor
och bilder i Disgen m.m.

Frågor: Lena Ringbrant Ekelund lena@dis-syd.se.

Introduktion till Disgen

Vi träffas tre måndagar den 15, 22 och 29 januari kl. 18-
20.30. Anmälan till bengt.johansson@dis-syd.se.

LUND

Vårens tema: Börja släktforska med DIS

Plats: Arkivcentrum Syd, lokal Fascikeln, Porfyrväg-
en 20, Lund. Torgny Larsson, Magnus Hellblom och
Anders Lindberg finns på plats tisdagar 14.00-17.00.
Anmälan: senast dagen innan träffen på vår hemsida
www.dis-syd.se/. Kostnad: 50 kr inkl. kaffe och kakor.

2024-01-23 Källor och ortsträd.

2024-02-27 Visa, presentera och bevara din släkt.

2024-04-02 Disbyt.

2024-05-14 Kartor och ortshantering.

RONNEBY

Grunderna i Disgen

Vi planerar för en studiecirkel under våren 2024 om grunderna i Disgen tillsammans med Studieförbundet Vuxenskolan i Ronneby. Vi hjälper dig med att ladda ner Disgen 2023 och vid behov konvertera från Disgen 8 vid första träffen. Det blir 4–5 träffar och du använder egen dator.

Plats: Studieförbundet Vuxenskolan, Västra Torggatan 7. Ronneby. Gratis för medlemmar. Kontakt; Staffan Knös; staffan@dis-syd.se, 070-595 13 38.

Disgenträffar

Plats: ABF:s lokaler på Kungsgatan 2, Ronneby.

Lördagarna: 27/1, 24/2, 23/3 och 27/4

Tid: 10.00-13.30

Tema: Nyheter och funktioner i Disgen.

Kontakt: Bo Lundgren, bo@dis-syd.se, 0735-28 88 25.

Ingen anmälan.

Fika: självkostnadspris. Samarrangemang med ABF.

SÖLVESBORG

Disgenträffar

Plats: ABF Blekinge, Nakterhuset, Blancks väg 6 Sölvesborg.

Söndagarna: 21/1, 18/2, 17/3 och 21/4

Tid: 16.00-19.00

Tema: Nyheter och funktioner i Disgen.

Kontakt: Har du inte deltagit tidigare kontakta Bo Lundgren, bo@dis-syd.se, 0735-28 88 25. Ingen anmälan.

Fika: självkostnadspris. Samarrangemang med ABF.

YSTAD

Disgenträffar

När: Andra måndagen i månaden 19.00 – 21.00.

Plats: Studieförbundets lokal, Lilla Västergatan 30.

Anmälan: senast dagen före träffen via formulär på vår hemsida www.dis-syd.se/.

Handledare: Anders Larsson och Viveca Kristiansen.

Frågor: viveca@dis-syd.se eller 073-833 24 64.

Pris: fika 40 kr.

2024-02-12

Tema: Grunderna i Disgen 2023.

2024-03-11

Tema: Utskrifter i Disgen.

2024-04-08

Tema: Kontrollera din forskning.

2024-05-13

Tema: Disbyt och DisbytMatch. Ta med din egen dator så hjälper vi dig att skicka in ett utdrag till Disbyt.

ÄNGELHOLM

Grundkurs i Disgen

Kursen arrangeras av Ängelholms släktforskarförening och pågår under 8 veckor med start måndagen den 4 mars med undantag under påsken och slutar den 29 april.

Plats: Föreningslokalen Åsbog 25 A, Ängelholm, ingång på gaveln. Hiss finns.

Pris: 400 kr

Anmälan: senast 26/2 till engelholm.genealogi@gmail.com.

Kontaktperson: Gunnar Öhrn 076-32 00 332.

DIGITALA TRÄFFAR

Digitalt DIS Syd café

Fyra caféer ordnas under våren den 14/2, 13/3, 10/4 och 8/5 med hjälp av Zoom.

Tid: 15.00-17.00

Anmälan: senast dagen innan träffen på vår hemsida www.dis-syd.se/. Träffarna baseras på de frågor som ni önskar och ställer i anmälningsformuläret.

Digitala träffar med Blekingegruppen

Under våren 2023 fortsätter vi med våra digitala Disgenträffar via Skype var sjätte vecka. Varje träff har vi en frågestund och sedan behandlas något eller några avsnitt i Disgen. Varje träff är max 2 timmar. Är du intresserad att delta? Hör av dig till Staffan Knös; staffan@dis-syd.se, 070-595 13 38.

Digitala bild och kartkurser med Zoom

Lena Ringbrant Ekelund håller digitala bild- och kartkurser på Zoom. Alla kurserna är gratis och består av fyra kursdagar. Anmälan och förfrågan: lena@dis-syd.se. Följande kurser kan du anmäla dig till.

Grundläggande bild-och kartkurs i Disgen.

Kartkurs fortsättningskurs i Disgen.

Bildbehandling gratisprogrammet PhotoFiltre 7.

Distansutbildning i Disgen 2023

För dig som inte kan komma till de olika träffar som DIS Syd arrangerar, erbjuder vi möjlighet till en lärarledd distansutbildning om grunderna i Disgen. Utbildningen är framtagen av DIS Filbyter. För medlemmar i DIS Syd kostar kurskompendiet 750 kr. Intresserad? Kontakta Anders Lindberg 070-839 79 08 anders.lindberg@dis-syd.se.

Begränsad eftersändning

Vid definitiv eftersändning retur
med den nya adressen till:

DIS Syd
Porfyrvägen 20
224 78 Lund

B PP Sverige, Port Payé

Styrelse

Ordförande

Viveca Kristiansen
Sjövägen 3
274 54 Skivarp
0738-33 24 64
viveca@dis-syd.se

Vice ordförande

Magnus Hellblom
Soldat Bohms gata 13
226 51 Lund
0733-36 01 02
magnus@dis-syd.se

Kassör

Nicklas Ljungström
Repslagaregatan 18 C
271 52 Ystad
070-650 20 01
nicklas@dis-syd.se

Utbildningsansvarig

Anders Lindberg
Luzernvägen 1 D
227 38 Lund
0708-39 79 08
anders.lindberg@dis-syd.se

Webbmaster

Lars Åke Sellberg
Husmansvägen 10
227 38 Lund
070-587 39 68
larsake@dis-syd.se

Ledamot

Ingrid Christensson
Gamla Riksvägen 546
374 96 Trensum
073-386 78 11
ingrid@dis-syd.se

Ledamot

Bo Lundgren
Tosteborgavägen 11
295 73 Nymölla
0735-28 88 25
bo@dis-syd.se

Ledamot

Ewa Runesdotter
Gårdsgatan 2 lgh 1303
291 59 Kristianstad
070-623 93 70
ewa@dis-syd.se

Faddrar

Disgen

Anders Larsson
Mellang 3 A lgh 1103
233 32 Svedala
anders@dis-syd.se

Disgen

Arne Sörlöv
Norra Alnaryd 216
373 40 Tving
0721-50 53 33
arne.s@dis-syd.se

Disgen

Bengt Johansson
Gullvivevägen 10
264 71 Östra Ljungby
070-648 07 11
bengt.johansson@dis-syd.se

Disgen

Bengt Kjällerström
Östra Vallgatan 41
223 61 Lund
070-270 39 44
bengt@dis-syd.se

Disgen

Bo Lundgren
Tosteborgavägen 11
295 73 Nymölla
0735-28 88 25
bo@dis-syd.se

Disgen

Carl Strandberg
Strandpromenaden 20
234 39 Lomma
0705-94 27 75
carl@dis-syd.se

Disgen

Magnus Hellblom
Soldat Bohms gata 13
226 51 Lund
0733-36 01 02
magnus@dis-syd.se

Disgen

Staffan Knös
Kungsgatan 34 B
372 29 Ronneby
070-595 13 38
staffan@dis-syd.se

Disgen

Sven Kylefors
Kantorsgatan 22
254 51 Helsingborg
070-329 73 45
sven@dis-syd.se

Disgen

Torgny Larsson
Östra Hyllievägen 17
216 21 Malmö
0707-41 40 18
torgny@dis-syd.se

Karthantering och Disgen

Lena Ringbrant Ekelund
Kamrersgatan 17
264 31 Klippan
070-232 00 79
lena@dis-syd.se

Min Släkt

Lotta Sörensen
Nexövägen 27 C
294 35 Sölvesborg
0760-14 12 62
lotta@dis-syd.se

Övriga funktionärer

Valberedning samman- kallande

Ingrid Christensson
Gamla Riksvägen 546
374 96 Trensum
073-386 78 11
ingrid@dis-syd.se

Revisorer

Tommy Göransson
Sävstigen 3
274 32 Skurup
070-328 40 41
tommy@dis-syd.se

Bengt Johansson
Gullvivevägen 10
264 71 Östra Ljungby
070-648 07 11
bengt.johansson@dis-syd.se

Disbytbud

Kent Hektor
Götgängen 18
271 44 Ystad
0707-53 02 01
kent@dis-syd.se

Redaktör för DISkutabelt

Mats J Larsson
Major Nilssonsgatan 4 B
217 52 Malmö
0703-72 75 01
mats@dis-syd.se

Hedersordförande

Jan Nilsson
Lagerlöfs väg 14
245 32 Staffanstorp
0767-89 57 88